

Iskrice, učiteljem za novo leto.

Med vsemi čednostmi v učiteljskem vencu, se naj lepše in krasniše svetite in lesketate „pohlevnost“ in „poterpežljivost“. Te ste vselej naj lepše znamenje modrosti in vzvišenosti, naj prijetniše cvetje lepe duše. Pohlevnost in poterpežljivost premagate in pridobite vsa serca, krotite divjaka, razorožite togotneža, ter privabite občudovanje in ljubezen. Sej je znano, da ljubezen vračamo z ljubeznijo, in da se prevzetnosti vse zoperstavlja; jeza rodi jezo in maščevanje. Učitelj naj bo pohleven in poterpežljiv. Modri učitelj sicer vsako zmoto in pregreho svari in graja, pa se ne togoti, in tudi po potrebi kaznuje, pa vse le iz blagega namena, da bi boljšal mlada serca. Kedar se mu kratijo njegove pravice, se sicer resno postavlja, pa brez hudovanja in sovraštva. Krivičnika prepriča in mu pokaže, da on te storjene krivice ni vreden, pa se ne maščuje. Pohlevnost, koja izvira iz ljubezni in spoštovanja do bližnjega, ktere smo brez razločka vsakemu dolžni, je do vsakega enako prijazna in resnobno mila, in je pravična. Ona prizanesljivo odpušča bližnjemu prenašajo, ter poterpežljivo prenaša njegove slabosti. Pohlevnost pomiri nevosljivcevo jezo, ter z rudečico kaznuje sovražni obrekovavcev jezik. Motiš pa se, ako misliš, da je že vsako sladko smehljanje pohlevnost; dostokrat ni to nič drugega, kot hlimba. Človek, kteri se k vsaki reči smehljá, pokaže, da je duh njegov prav reven v razsodbi, ali pa, da je njegovo serce brez vsega čutstva. On se tudi smehljá, kedar kuje hudobne naklepe zoper svojega bližnjega v svojem sercu, ali če ga vidi v škodi in nesreči. Smehljá se ti pa tudi, ako ga opominjaš in svariš; on je brez blagočutja za se, in za druge. Ne sme in ne more se hlimba imenovati krepost, pa tudi ne krotkost ali pohlevnost.

Pohleven učitelj je enak mogočnemu hrastu, kterega nevihta ne omaja. Tudi, če ga hudobni svet zaničuje in preganja, in če je tudi trinogom v oblasti, je vedno mirnega serca, ter se vedno in povsod dostojno in moško obnaša. Brez značajni prilizovavec se pa obnaša, da bi svoje grešne namene dosegel, kakor ravno nanašajo okoliščine. Poterpežljivost pa, koja izvira iz zavednosti naše znotranje vrednosti in vzvišenosti za mala razžaljenja, radostno prenaša in terpi s slabostmi in pregreški drugih. Kakor ne razžali postavnega možá, če ga udari

borni otročiček, tako tudi zaslužnega ne žali prevzetnost in zaničevanje prevzetnega bedaka. Tudi kraljevi lev stopa mogočno mimo pesička, kateri nanj laja. Učitelj! poglej se, če večkrat samo zato, ker si terdoglaven in nevkreten, ne kaziš zloge in edinosti, in ne tergaš prijateljske zveze! Kar sam narediš ali zahtevaš, praviš, da je pravično; kar pa drugi naredé ali od tebe zahtevajo, pa misliš, da je prevzetovanje, zapovedljivost, svojoglavnost, in Bog vé, kaj še!

Čudiš se, ker nahajaš tako malo ljubezni in spoštovanja, in še celó namestu ljubezni sovraštvo, pa še ne veš, da še poti do njih serca najdel nisi. Rad bi gospodaril in gospodoval, pa reva še pokoren ne znaš biti. S silo si pridobuješ le sužnje, kateri te preklinjajo, z zvijačo pa kratkovidneže, za toliko časa, da te spoznajo. Vedi, da za neusmiljenostjo sledí zaničevanje, in za častiželjnostjo pa gnjusoba. Bolje shajaš, če pohlevno molčiš, pa da te dela hvalijo in priporočajo.

Kar je v resnici spoštovanja vrednega, ni mogel še nikdar naj večji hudobnež utajiti, in kar te pa spoštovanja vrednega dela, ti pa ne more nihče odvzeti. Vedi pa tudi, da te vsaki po svoje sodi. Priče se lahko podkupijo, serca pa ne. Roke in noge se lahko v železje vkujejo, duh pa ne. Kar je slabo in pregrešno, ostane slabo in pregrešno, kar pa je dobro in lepo, pa tudi na veke tako ostane. Ne pritožuj se tedaj, ako ni povsod in v vsem tako, kakor si vošiš, da bi bilo! Poboljšaj prej sam sebe, ter poterpežljivo in pohlevno prenašaj slabosti drugih; vedi, da to je edini in naj bolji pripomoček, da si pridobiš njih ljubezen in spoštovanje. In ako si to zadobil, si že veliko pridobil; še le potem bodeš prav spoznal in okusil sladki sad pohlevnosti in poterpežljivosti.

Govekar.

Pomenki

o slovenskem pisanji.

I.

Napuha duh jezike razdeljuje,
Nebeški duh v ljubezni jih združuje.

Tovars. Pervi človek — zemljak — je bil slovak, in nasledniki so mu bili slovenci, dokler so se prikazali nemci, ki se niso več uméli, v deželi, kateri bi djal jaz Kolobocija.